

Beslut om bildande av naturreservatet Kvarntorpet

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Kvarntorpet
Kommun:	Åre
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	11 kilometer sydost om Järpen
Centrumkoordinater:	N: 7018147 E: 430681 (SWEREF99 TM)
Fastigheter:	Mörsils-Bye S:2 samt del av Mörsils-Bye 1:46, 1:37, 3:36 och S:3
Markägare:	Enskilda
Förvaltare:	Länsstyrelsen Jämtlands län
Totalareal:	57 hektar, varav 52 hektar produktiv skogsmark

Innehållsförteckning

Beslut om bildande av naturreservatet Kvarntorpet	1
Uppgifter om naturreservatet.....	1
Länsstyrelsens beslut.....	3
Syftet med naturreservatet.....	3
Skälen för beslutet	3
Beskrivning av området.....	3
Föreskrifter	4
Skötselplan.....	6
Beskrivning av ärendet	6
Ärendets beredning	6
Synpunkter på förslaget till beslut.....	7
Länsstyrelsens bedömning.....	7
Bedömning och motivering.....	7
Naturvärdesinventeringar	8
Bedömning av förenlighet med riksintressen, kommunala planer och övriga bestämmelser	8
Naturreservatets effekt på ekosystemtjänster	8
Konsekvensutredning	9
Medverkande beslutsmöte	10
Upplysningar	10
Bilagor.....	12
Bilaga 1. Beslutscharta naturreservatet Kvarntorpet	13
Bilaga 2. Översiktscharta naturreservatet Kvarntorpet	14
Bilaga 3. Underhåll av väg.....	15

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärks på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en samt fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara Kvarntorpet

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar och andra ingående naturmiljöer ska bibehållas och utvecklas.

Syftet nås huvudsakligen genom fri utveckling. Syftet nås även genom borttagande av contortatall samt möjligheter till hydrologisk återställning och skogsbete.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- Grandominerad naturskog präglad av intern beståndsdynamik, inklusive kontinuitet av gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier.
- Kalkbarrskog med naturlig hydrologi och kontinuitet av gamla träd.
- Bark- och vedlevande mossor, svampar, lavar och insekter, kalkgynnade marksvampar samt naturskogsgynnade fåglar.

Beskrivning av området

Naturreservatet Kvarntorpet ligger i Åre kommun elva kilometer sydost om Järpen och 250 meter norr om naturreservatet Fiskhusberget. Den 10–15 meter breda Gisterån rinner genom naturreservatet. Berggrunden är kalkrik och utgörs av föllingegråvacka, andersöskiffer och kalksten. Jordarten är mestadels blockfattig moig morän samt lerig morän. En liten del har grusig eller svallad morän. Altituden varierar från 325 till 380 meter över havet. Av naturreservatets 56,6 hektar utgörs 51,6 hektar av produktiv skogsmark.

Större delen av naturreservatet utgörs av tämligen grov och högväxt 130 till 140-årig granskog. Kalkbarrskog förekommer i stråk i södra och norra delen av området. Inslaget av lövträd är sparsamt förutom längs med ån där det finns ett större inslag av olika lövträdsarter. Förekomsten av död ved varierar men i delar av området finns en allmän till riklig förekomst av lågor i olika nedbrytningsstadier. Markvegetationen

utgörs av lågört, grästyper samt ristyper med örtinslag. Skogen har lokalt påverkats av dikning och mindre partier inom naturreservatet har föryngringsavverkats. I västra delen av området finns ett odikat och glest trädbevuxet rikkärr.

En mer omfattande beskrivning finns i skötselplanen, bilaga 4. Artförteckning finns i bilaga 5.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro eller spång,
2. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
3. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
4. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
5. dika, kulvertera dike, dämma, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,
6. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
7. införa för området främmande växt- eller djurart,
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen,
9. placera ut saltstenar i anslutning till källor och fuktig-blöt mark,
10. framföra motordrivet fordon på barmark.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar anläggs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt gällande anvisningar,

2. skogsbetesdrift med de anordningar och åtgärder som krävs för att genomföra detta,
3. hydrologisk återställning av dikespåverkad mark, inklusive fällning av träd, grävning och framförande av motorfordon,
4. bekämpning av främmande arter, som till exempel röjning eller fällning av contortatall,
5. undersökning och dokumentation av mark, vegetation samt växt- och djurliv i uppföljningssyfte.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. plocka och samla in arter av olika slag, med undantag av bär och matsvamp,
2. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
3. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
4. sprida, sätta ut, så eller plantera arter av något slag,
5. elda annat än med medhavd ved,
6. framföra motordrivet fordon.

Undantag från föreskrifterna

A- och C-föreskrifterna ovan ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs, inklusive framförande av motordrivna fordon i terräng, för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med gällande lagstiftning,
- c) räddningstjänst, sjukvårdstjänst eller polis att utföra sina uppgifter i samband med utryckning eller verksamhetsutövning,
- d) att framföra motordrivet fordon vid efterbevakning efter brand,
- e) länsstyrelse och kommunala tjänstepersoner att om nödvändigt framföra motordrivet fordon,
- f) jakt enligt Jaktlag (1987:259) och Jaktförordning (1987:905), med undantag för rivning av bäverdammar,
- g) fiske enligt gällande lagar och bestämmelser,
- h) transport av fälld björn, älg, hjort, vildsvin med stöd av terrängkörningsförordningen där fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- i) framförande av motordrivet fordon i terräng med stöd av licens- eller skyddsjaktsbeslut, inklusive uttransport av vilt,
- j) tillfällig skyltning i samband med jakt,

- k) underhåll av befintligt jakttorn eller att på samma plats ersätta ett gammalt jakttorn med ett nytt,
- l) normalt underhåll av befintlig väg som gränsar till naturreservatet markerad på karta, bilaga 1, innebörden av normalt underhåll av väg förklaras i bilaga 3,
- m) röjning och underhåll av befintliga stigar och vintervägar markerade på karta, bilaga 1. Fallna träd över stig får flyttas eller kapas,
- n) att sköta registrerad fornlämning markerad på karta, bilaga 1, genom fällning av träd som står på denna. Fällda träd ska lämnas i naturreservatet.

Tillståndspliktiga undantag

Efter tillstånd från Länsstyrelsen ska A och C-föreskrifterna heller inte utgöra hinder för:

- o) återinförande av skogsbetesdrift med tillhörande åtgärder,
- p) uppförande av jakttorn på ny plats,
- q) röjning av buskar och mindre träd i anslutning till jaktpass i syfte att upprätthålla befintliga siktgator i skog,
- r) skötsel av fornlämningar och kulturlämning,
- s) att rensa dike,
- t) rivning av bäverdammar,
- u) genomföra vetenskapliga undersökningar som innefattar insamling av arter eller har annan påverkan på naturmiljön.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Beskrivning av ärendet

Ärendets beredning

2004 och 2005 genomförde Länsstyrelsen naturvärdesinventeringar i området. 2006 föreslog Länsstyrelsen Kvarntorpet som naturreservat och skickade ut information till kända markägare. Länsstyrelsen uppdrog samma år Lantmäteriet att göra en utredning av deläggande fastigheter och andelar inom samfälligheten Mörsils-Bye S:2. Utredningen inkom till Länsstyrelsen 2008 och information om utredningen skickades samma år ut till delägarna i samfälligheten. Senare framkom att det fanns ytterligare en outredd samfällighet i området, Mörsils-Bye S:3, och Lantmäteriet fick i uppdrag att utreda även denna vilket färdigställdes under 2010.

2010 fick Lantmäteriet i uppdrag att mäta in områdets gränser, vilket färdigställdes under samma år. Uppdraget att värdera objektet och sköta förhandlingen har utförts av auktoriserade konsultfirmor. Förhandlingen med ägarna till fastigheterna Mörsils-

Bye 1:21, 1:37 och 1:46 avslutades under 2015, då överenskommelser om intrångsersättning var klara.

Under 2018 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut om naturreservat. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Länsstyrelsen bedömde initialt att det inte var möjligt att träffa avtal om intrångsersättning eller köp för de två samfälligheterna som ligger inom naturreservatet då samfälligheterna saknar en ordnad förvaltning och de deläggande fastigheternas andelstal inte var fullständigt utredda. I samband med att förslaget till beslut skickades ut på remiss 2018 upplyste Länsstyrelsen samfälligheternas delägare om att de behövde få till stånd en ordnad förvaltning för att kunna förhandla med staten om ersättning. Efter att önskemål inkommit från delägare i samfälligheterna om att andelstalen skulle utredas fullständigt gav Länsstyrelsen Lantmäteriet i uppdrag att göra en fullständig utredning av samfälligheterna.

Uppdraget slutfördes 2019 och förhandling med samfälligheternas delägare inleddes därefter. Förhandlingen avslutades 2025 då överenskommelser om intrångsersättning för båda samfälligheterna var klara.

Efter att förhandlingen slutförts fick fastighetsägare, delägare i samfälligheterna som tillkommit efter 2018, berörd sameby samt Svenska Samernas Riksförbund (SSR) möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut.

Synpunkter på förslaget till beslut

Yttranden inkom från Åre kommun, Skogsstyrelsen och Försvarmakten 2018, samtliga utan erinran. Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) meddelade att de avstår från att yttra sig. Ett yttrande utan erinran inkom från berörd sameby 2025.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömning och motivering

Delar av naturreservatet utgörs av kalkbarrskog som är en prioriterad skogstyp enligt *Nationell strategi för formellt skydd av skogsmark* från 2017. De kalkrika biotoperna tillhör Nordens äldsta och mest artrika och skyddsvärda miljöer som Sverige har ett internationellt ansvar för att skydda.

För att områdets värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden påtagligt skadas. Detta motiverar till att Länsstyrelsen har bedömt att området bör förklaras som naturreservat.

I huvudsak bedöms områdets naturvärden bäst bevaras och utvecklas genom att lämnas för fri utveckling. Länsstyrelsen bedömer dock att mindre delar av området har behov av naturvårdande skötsel för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas. Föreslagen skötsel är borttagande av contortatall på en av de föryngringsytor som ingår i naturreservatet. Vidare bedömer Länsstyrelsen att hydrologisk återställning av dikespåverkad mark skulle kunna vara gynnsamt för en del av områdets naturvärden. Länsstyrelsen bedömer också att skogsbete skulle kunna vara gynnsamt för fruktkroppbildningen hos en del av de marksvampar som förekommer i naturreservatet. Varken återställning av hydrologi eller skogsbete är åtgärder som prioriteras i dagsläget men är möjliga att utföras om de prioriteras av reservatsförvaltningen. Ån Gisterån som rinner genom naturreservatet har påverkats av flottrensning. Restaureringsåtgärder har utförts i den del av ån som ingår i naturreservatet. Om ytterligare åtgärder behöver utföras i framtiden för att förbättra åns hydrologiska och morfologiska förhållanden får dispens sökas för detta.

Beslutet om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande skogar* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturvärdesinventeringar

Fyra nyckelbiotoper (med objektID: 2906905, 2906735, 2906826 och 2906733) ligger helt eller delvis inom naturreservatet. Nyckelbiotoperna pekades ut av Skogsstyrelsen 1996 och utgörs av barrnaturskog och kalkbarrskog. Den totala nyckelbiotopsarealen inom naturreservatet är cirka 40 hektar.

Bedömning av förenlighet med riksintressen, kommunala planer och övriga bestämmelser

Gällande översiktsplan för Åre kommun antogs 2017. Översiktsplanen anger ingen specifik markanvändning för det aktuella området.

Länsstyrelsen bedömer därmed att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatets effekt på ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som är grunden till vår välfärd och livskvalitet. Bildandet av naturreservatet Kvarntorpet har inverkan på ett flertal ekosystemtjänster. I tabell 1 listas de ekosystemtjänster som långsiktigt bedöms påverkas av naturreservatsbeslutet.

Att bevara biologisk mångfald i betydelsen av en mångfald av livsmiljöer, arter och gener ger med stor sannolikhet en positiv påverkan på de flesta av ekosystemtjänsterna. Detta eftersom det inte alltid är känt hur arterna interagerar och vilka arter som kan vara nyckelarter (hornstenar) i att upprätthålla de funktionella ekosystem som ligger till grund för ekosystemtjänster. Biologisk mångfald finns endast under kategori "Stödjande" i tabell 1 men får ses som en viktig del av alla kategorier.

Att formellt skydda natur kan vara negativt för vissa ekosystemtjänster. Inom ramen för regeringens beslutade miljömål har miljö kvalitetsmål och konkreta etappmål satts upp för bland annat formellt skydd av natur. I samband med detta har en övergripande bedömning gjorts av påverkan för vissa ekosystemtjänster, till exempel produktion av skogsråvara. En nationell politisk avvägning mellan till exempel virkesuttag och bevarande av skogar med höga naturvärden är alltså redan gjord.

Tabell 1. Bildandet av naturreservatet Kvarntorpets långsiktiga effekt på ekosystemtjänster där P står för en överlag positiv effekt och N står för en överlag negativ effekt på berörd ekosystemtjänst.

Kategori	Ekosystemtjänst	Effekt
Stödjande	Primärproduktion där växter och bakterier omvandlar oorganiska ämnen till organiska ämnen.	P
	Biologisk mångfald inklusive bevarande av livsmiljöer, hotade arter och andra arter samt genpooler.	P
	Bildande av jordmån vid nedbrytning av växtdelar.	P
Reglerande & bevarande	Biologisk städning, inklusive vattenrening, samt återföring av mineraler och näringsämnen via mikroorganismer, svampar, växter, djur och alger.	P
	Global klimatreglering genom kolbindning, det vill säga upptag av koldioxid, utförd av växter.	P
	Lokal klimatreglering genom skogars, växters och vattnets reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet.	P
	Upprätthållande av markens kvalitet och struktur via rötter, maskar, insekter, växters kvävefixering, svampars mineralfixering, med mera.	P
Försörjande	Virke.	N
	Jakt, bär- och svampplockning samt renskötsel.	P
	Renskötsel, till exempel tillgång till lav för renar	P
	Bioenergi från skog.	N
Kulturella	Uppskattning av naturen av etiska skäl och som inspirationskälla samt ett naturarv för att bevara naturens egenvärden för framtida generationer.	P

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 § förordning (2024:183) om konsekvensutredningar, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär utöver redan utbetald intrångsersättning till markägaren så begränsade kostnadsmässiga, och andra konsekvenser, att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Medverkande beslutsmöte

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Marita Ljung. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även länsråd Susanna Löfgren samt handläggare Lisa Linck, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Marita Ljung

Lisa Linck

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Detta beslut ska enligt 27 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Östersundsposten och Länstidningen. Sakägare anses därmed ha fått ta del av beslutet.

Länsstyrelsen i Jämtlands län är förvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Spontana bränder inom naturreservatets gränser bör släckas omedelbart.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- Hänsynsregler enligt 2 kap. 3 § miljöbalken.
- Strandskydd enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken.
- Bestämmelser om artskydd enligt miljöbalken och artskyddsförordningen, till exempel fridlysningsbestämmelser med fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Hundhållning enligt 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter.
- Jaktlagstiftning.
- Kulturmiljölagstiftning.
- Terrängkörningslagstiftning.

Vid terrängkörning, med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen samt enligt undantag från föreskrifter ska fordon, färdväg och hastighet väljas med omsorg för att minimera mark och vegetationsskador.

Vid vistelse i naturreservatet är det viktigt att utöver naturreservatets föreskrifter även följa föreskrifter och förbud enligt andra gällande lagar. Det är också viktigt att observera att föreskrifterna reglerar agerande i naturreservatet med ger i sig inte markägarens tillstånd.

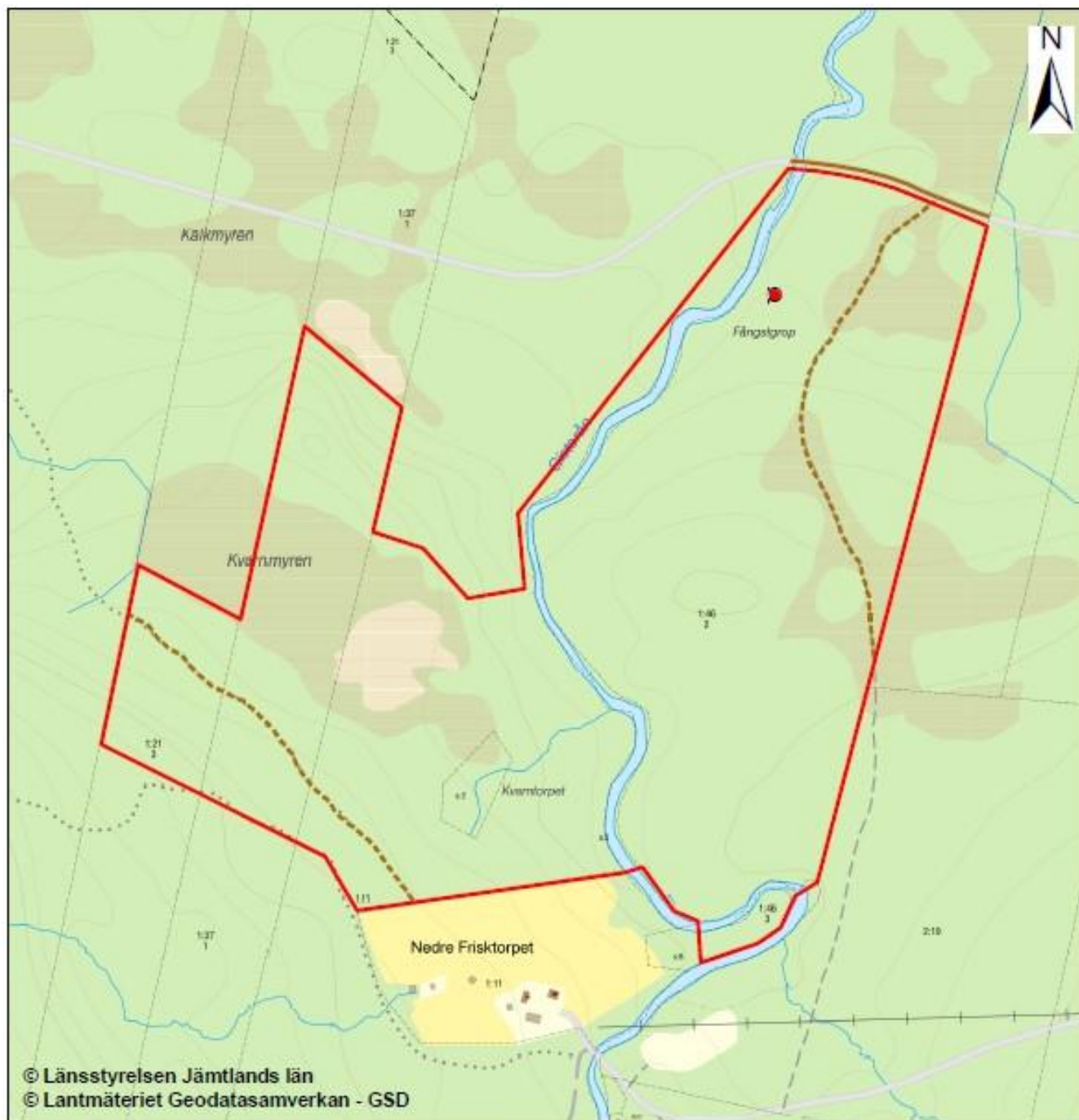

Bilagor

Nr.	Undernivå nr.	Typ av bilaga	Beskrivning
1.		Beslutskarta	Visar naturreservatets gränser samt för vilka olika stigar, vägar med mera som naturreservatets föreskrifter och undantag från föreskrifter gäller.
2.		Översiktskarta	Visar var i Jämtlands län som naturreservatet ligger.
3.		Underhåll av väg	
4.		Skötselplan	
	4a.	Skötselplankarta	Skötselplankarta som visar naturreservatets indelning i skötselområden.
5.		Artförteckning	
6.		Överklagandehänvisning	

Bilaga 1. Beslutskarta naturreservatet Kvarntorpet

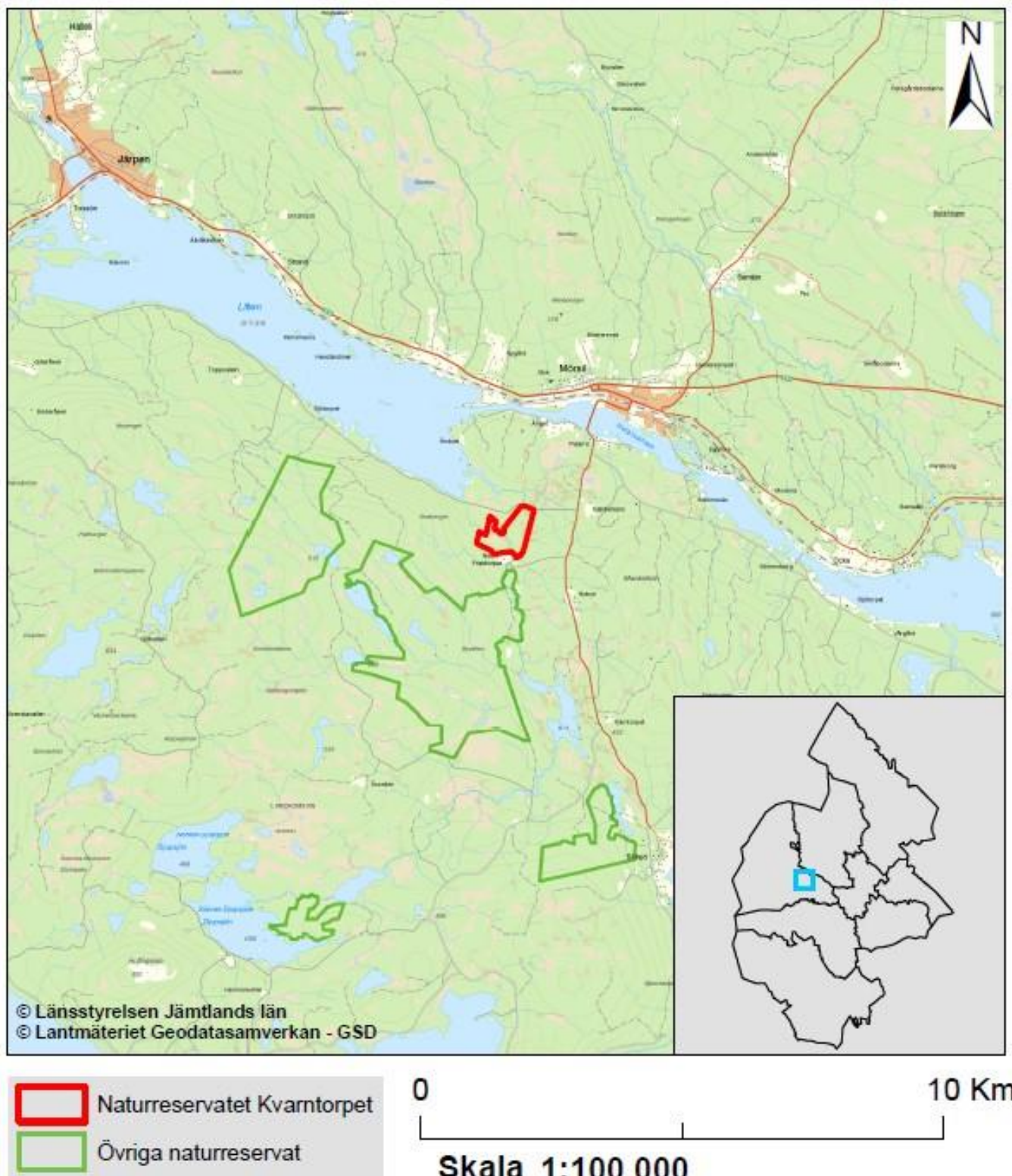
- Gräns för naturreservatet
- Väg som får underhållas enligt undantag l)
- Stigar som får underhållas enligt undantag m)
- Fornlämning som får skötas enligt undantag n)

0 500 m

Skala 1:7 000

Bilaga 2. Översiktskarta naturreservatet Kvarntorpet

Bilaga 3. Underhåll av väg

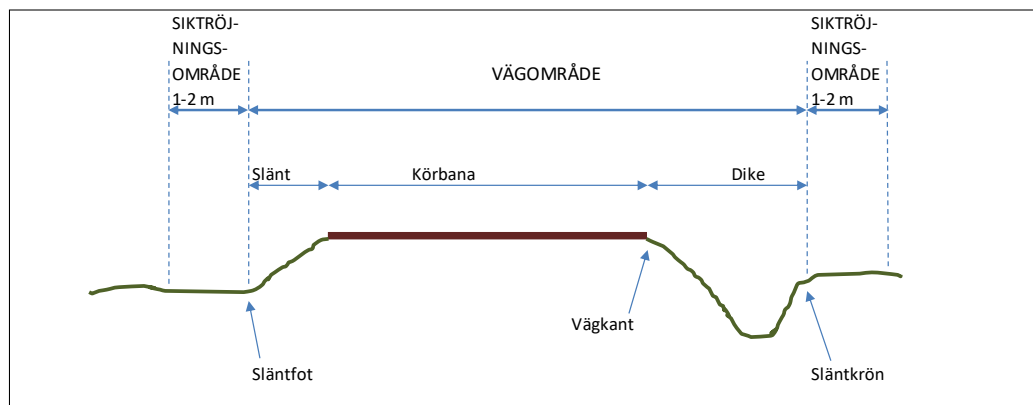
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom till exempel dikesrensning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, slåtter, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Det är väghållarens ansvar att den utrustning och de maskiner som används vid underhållsarbeten är rengjorda och att jordmassor från annan plats inte tillförs naturreservatet. Detta för att förhindra spridningen av främmande arter.

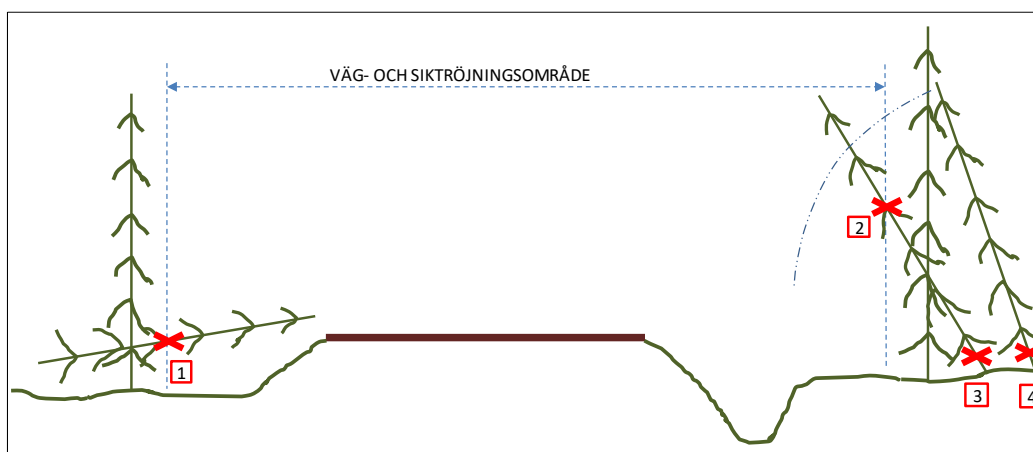
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det så kallade siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Inför större arbeten, till exempel efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, ska Länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena. I vissa fall kan sådana åtgärder också kräva tillstånd från Länsstyrelsen.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa så kallade farliga kanträd med mera, i enlighet med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att markägaren får ta till vara de delar av fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera, som är inom väg- och siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, ska väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden med mera som naturreservatet syftar till att skydda.

Skötselplan för naturreservatet Kvarntorpet

Innehållsförteckning

Skötselplan för naturreservatet Kvarntorpet	1
BESKRIVNINGSDDEL.....	2
Syfte	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Områdesbeskrivning.....	2
Prioriterade bevarandevärden.....	4
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer	4
PLANDEL.....	5
Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden	5
Skötselområde A –Barnnatturskog med inslag av kalkbarrskog (56,6 hektar).....	5
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden.....	6
Utmärkning av naturreservatets gräns	6
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	6
Övriga uppgifter	7
Samråd med rennäringen	7
Uppföljning	7
Tillsyn.....	7
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	7
Källförteckning.....	7
Bilaga 4a. Skötselplankarta naturreservatet Kvarntorpet	9

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar och andra ingående naturmiljöer ska bibehållas och utvecklas.

Syftet nås huvudsakligen genom fri utveckling. Syftet nås även genom borttagande av contortatall samt möjligheter till hydrologisk återställning och skogsbete.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn:	Kvarntorpet
Kommun:	Åre
Län:	Jämtland
Fastigheter:	Mörsils-Bye S:2 samt del av Mörsils-Bye 1:46. 1:37, 1:21 och S:3
Markägare:	Enskilda markägare
Areal:	56,6 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Områdesbeskrivning

Landskap och läge

Naturreservatet Kvarntorpet ligger i Åre kommun cirka elva kilometer sydost om Järpen och endast 250 meter norr om naturreservatet Fiskhusberget.

Geologiska förhållanden

Området ligger i en ganska svag nordsluttning i Indalsälvens dalgång cirka 700 meter sydost om sjön Liten, som är en del av älven. I sydligaste delen av samfälligheten Kvarntorpet, som ligger centralt i södra delen av området, kommer en underjordisk bäck (Kvarnbäcken) fram ur marken och mynnar i ån. Naturreservatets altitud varierar mellan 325 och 380 meter över havet. Berggrunden är kalkrik och utgörs av föllingegråvacka, andersöskiffer och kalksten. Jordarterna är mestadels blockfattig moig morän samt lerig morän. En liten del har grusig eller svallad morän.

Skog och våtmark

Större delen av skogen utgörs av tämligen grov och högväxt 130 till 140-årig granskog. Äldre träd förekommer mestadels sparsamt, men i delar av området finns ett måttligt inslag av drygt 160-åriga granar (*Picea abies*) och fläckvis finns en allmän förekomst av träd över 200 år. Inslaget av andra trädslag, bland annat av asp (*Populus tremula*) och björk (*Betula spp.*) är sparsamt förutom längs med Gisterån där det finns ett större inslag av lövträd. Död ved förekommer varierande

omfattning i södra delen av området. Längst i väster finns en sparsam förekomst som ökar successivt österut. I de mellersta och sydöstra delarna finns en allmän, ibland riklig, förekomst av ofta ganska grova granlångor i olika nedbrytningsstadier. De flesta lågor är dock relativt färska. Mest död ved finns kring Kvarntorpet och öster om den lilla föryngringsytan med cirka 30 till 40-årig gran i naturreservatets sydöstra del. Markvegetationen i södra delen utgörs av lågört-, örtris och grästyper. I norra halvan är skogen mer av ristyp med örtinslag. Död ved förekommer här måttligt till allmänt och något jämnare utspritt än i södra delen. Åtminstone vissa partier i främst södra delen utgörs av kalkbarrskog men det finns även en del sådana stråk i norra delen. Kalkindikatorer som förekommer är bland annat finbråken (*Cystopteris montana*), tibast (*Daphne mezereum*), kransrams (*Polygonatum verticillatum*) och svavelrisk (*Lactarius scrobiculatus*).

Nordöstligaste delen av naturreservatet är dikat med delvis djupa diken, vilket har medfört ett tätt uppslag av yngre gran. Här finns också ett odikat myrparti samt mindre granskogspartier av samma typ som i övriga delar. I norra halvan samt i myrkanter finns några små sumpskogspartier, dock utan speciella skogliga naturvärden. Kvarnmyren i västra delen av området är ett odikat rikkärr med ett glest trädskikt av äldre, senvuxna tallar (*Pinus sylvestris*) och granar. Centralt i området, mellan Kvarnmyren och Gisterån, samt norrut längs med ån finns en föryngringsyta bevuxen med cirka 40-årig blandskog av gran, tall, björk och contortatall (*Pinus contorta*).

Vatten

Den 10–15 meter breda Gisterån rinner genom naturreservatet. Gisterån är lekområde för en värdefull storväxt öringstam som vandrar från Storsjön.

Kulturhistoria

Gisterån har använts som flottled och är påverkad av flottledsrensning. I norra delen av naturreservatet finns en fångstgrop (RAÄ-nummer: Mörsil 48:1) nära Gisterån. Enligt Skogsstyrelsens kartskikt "Skog och Historia" finns två rikligt övermossade stenrösen med okänd funktion i norra delen av naturreservatet (objekt ID: 1783), lämningar efter lägenhetsbebyggelse (objekt ID: 1767) vid den tidigare kvarnplatsen i södra delen av naturreservatet och en stenmur (objekt ID: 1762) intill Gisterån.

Naturvårdsarter

Det har inte utförts någon systematisk artinventering i området men totalt har 18 rödlistade arter, varav tre hotade, påträffats vid inventeringar av områdets naturvärden. Se separat artförteckning i bilaga 5 för vidare information.

Rennäring

Området där naturreservatet är beläget nyttjas för renskötsel och utgör vinterbetesland för Tossåsens sameby.

Friluftsliv

Området används huvudsakligen som jaktmark. En stig kallad "Plankvägen" går mellan skogsbilvägen som angränsar till naturreservatet i norr och vägen till Nedre Frisktorpet söder om naturreservatet och passerar genom naturreservatets östra del. En stig passerar även genom västra delen av området.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- Grandominerad naturskog präglad av intern beståndsdynamik, inklusive kontinuitet av gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier.
- Kalkbarrskog med naturlig hydrologi och kontinuitet av gamla träd.
- Bark- och vedlevande mossor, svampar, lavar och insekter, kalkgynnande marksvampar samt naturskogsgynnade fåglar.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter eller livsmiljöer. Om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter. På samma sätt ska prioriterade åtgärder i ännu ej fastställda åtgärdsprogram kunna utföras i naturreservatet när programmen fastställts.

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden

Samma förvaltningsinriktning gäller för hela naturreservatet som i skötselplanen benämns som skötselområde A.

Skötselområde A –Barnnurskog med inslag av kalkbarrskog (56,6 hektar)

Beskrivning

Större delen av skötselområdet utgörs av grandominerad naturskog präglad av intern beståndsdynamik. Förekomsten av död ved varierar men i delar av området finns en riklig förekomst av förrötade lågor i olika nedbrytningsstadier. Delar av skogen utgörs av kalkbarrskog med en tydligt kalkpräglad flora. Centralt i området, mellan Kvarnmyren och Gisterån, samt norrut längs med ån finns en föryngringsyta bevuxen med cirka 40-årig blandskog av gran, tall, björk och contortatall. I västra delen av området finns ett odikat rikkärr med ett glest trädskikt av äldre, senvuxna tallar och granar.

En mindre del av skogen har påverkats av dikning. För att återskapa en naturlig hydrologi och minska igenväxningstakten kan diken läggas igen och igenväxningsvegetation intill dessa röjas ned. Fruktkroppbildningen hos en del av de marksvampar som förekommer i området kan missgynnas av bristande störning från betestrap och hävd som får till följd att förnan växer sig tjock och skogen tättnar. För att gynna dessa arter kan skogsbete återinföras i skötselområdet.

Gisterån rinner genom skötselområdet. Ån har använts som flottled och har påverkats av flottledsrensning. Restaureringsåtgärder har utförts i ån under början av 2000-talet.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av barnnurskog med inslag av kalkbarrskog och rikkärr.

Skötselområdets struktur och sammansättning ska vara präglad av intern beståndsdynamik med stor andel gamla träd, samt rikligt med torrträd och lågor av olika förmultningsgrad. Tillkomsten av olika typer av död ved ska ske kontinuerligt och inga brott i kontinuiteten av äldre levande träd ska ske. I partier av kalkbarrskog ska skogen vara luckig och ha ett tunt moss- och förnalager. Rikkärret ska ha en naturlig hydrologi och vara fritt från körskador. Det ska finnas rikliga och ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter (se bilaga 5), främst inom artgrupperna kalkgynnade kärlväxter och marksvampar, bark- och vedlevande lavar, svampar och insekter samt naturskogsgynnade fåglar. Arealen barnnurskog med inslag av kalkbarrskog och rikkärr ska vara 56,6 hektar.

Förvaltningsinriktning

- Fri utveckling i kombination med borttagning av contortatall på föryngringsytan väster om Gisterån.

Skötselåtgärder

- Röjning och/eller fällning av contortatall på föryngringsytan väster om Gisterån.

Följande lägre prioriterade skötselåtgärder ska vara möjliga att utföra i skötselområdet:

- Återinförande av skogsbete, om det ur praktiska aspekter bedöms som lämpligt.
- Igenläggning av diken, inklusive röjning av igenväxningsvegetation längs desamma.

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Kvarntorpet är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Området nyttjas så vitt Länsstyrelsen känner till endast i begränsad omfattning för jakt. Genom att området nu blir naturreservat kommer områdets höga natur- och friluftslivsvärden bli mer kända, vilket kan innebära ett förändrat besöksstryck.

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas god information om naturreservatets naturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavla för naturreservatet sätts upp cirka 800 meter öster om naturreservatet.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

En översikt av skötselåtgärder som ska genomföras i naturreservatet Kvarntorpet finns i tabell 1.

Tabell 1. Sammanfattning av skötselåtgärder som bör genomföras i naturreservatet Kvarntorpet samt när dessa skötselåtgärder bör utföras.

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1	Inom 1 år	Återkommande vid behov
A	Röjning och fällning av contortatall	1	Inom 2år	Återkommande vid behov
A	Återinförande av skogsbete	3	Inom 10 år	Återkommande
A	Igenläggning av diken inklusive röjning av igenväxningsvegetation längs dessa	3	Inom 10 år	Engångsåtgärd
Friluftsliv	Uppsättning av en informationstavla	1	Inom 1 år	Underhåll vid behov

Övriga uppgifter

Samråd med rennäringen

Innan någon större skötselåtgärd genomförs, som till exempel återinförande av skogsbete, ska samråd ske med berörd sameby.

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetillstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan som fastställs separat.

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

- Lundqvist, J, 1969: Jordartskarta över Jämtlands län, skala 1:200 000. Sveriges geologiska undersökning, serie nr: Ca 45
- Lundqvist J, 1984: Karta över berggrunden i Jämtlands län utom förevarande Fjällsjö k:n, skala 1:200 000. Sveriges geologiska undersökning, serie nr Ba 31
- Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr. Naturvårdsverket rapport 5601.
- Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.
- Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Naturvårdsverkets Rapport 6379.
- Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.
- Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.
- Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Handisam 2013. Tillgängliga natur- och kulturvärden. En handbok för planering och genomförande av tillgänglighetsåtgärder i skyddade utomhusmiljöer. Naturvårdsverket Rapport 6562.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005, reviderad 2017. Nationell strategi för formellt skydd skog.
- Skogsstyrelsen 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer.

Sveriges Geologiska Undersökning 1984. Karta över berggrunden i Jämtlands län utom förevarande Fjällsjö k:n.

Åre kommun 2017. Kommuntäckande översiktsplan, Åre kommun, Jämtlands län.

Källor på internet

Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se.

Lantmäteriet. Historiska kartor. <http://historiskakartor.lantmateriet.se>.

Naturvårdsverket. Vägledningar för arbetet med att bilda naturreservat.

<http://naturvardsverket.se/sv/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Process-att-bilda-naturreservat/#planera>

Naturvårdsverket, Åtgärdsprogram för hotade arter, <http://www.naturvardsverket.se/Global-meny/Sok/?query=%C3%85tg%C3%A4rdsprogram+f%C3%B6r+bevarande+av+hotade+arter>

Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregistret. Objektidentitet 10255200480001. Fornsök www.raa.se/cms/fornsok/start.html.

Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se/8382 Kartor över Riksintresse, strategiska platser och årstidsland

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Skogsdataportalen

<http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/>

Skogsstyrelsen. Signalarter. www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Biologisk-mangfald/Signalarter/

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Rödlistade arter i Sverige. www.artfakta.se.

Källor från internet

Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se.

Lantmäteriet. Historiska kartor. <http://historiskakartor.lantmateriet.se>.

Naturvårdsverket. Vägledningar för arbetet med att bilda naturreservat.

<http://naturvardsverket.se/sv/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Process-att-bilda-naturreservat/#planera>

Naturvårdsverket, Åtgärdsprogram för hotade arter, <http://www.naturvardsverket.se/Global-meny/Sok/?query=%C3%85tg%C3%A4rdsprogram+f%C3%B6r+bevarande+av+hotade+arter>

Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregistret. Objektidentitet 10255200480001. Fornsök www.raa.se/cms/fornsok/start.html.

Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se/8382 Kartor över Riksintresse, strategiska platser och årstidsland

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Skogsdataportalen

<http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/>

Skogsstyrelsen. Signalarter. www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Biologisk-mangfald/Signalarter/

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Rödlistade arter i Sverige. www.artfakta.se.

Övriga källor

Berggrundsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs berggrundsdatabas 2018-01-25. ©

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

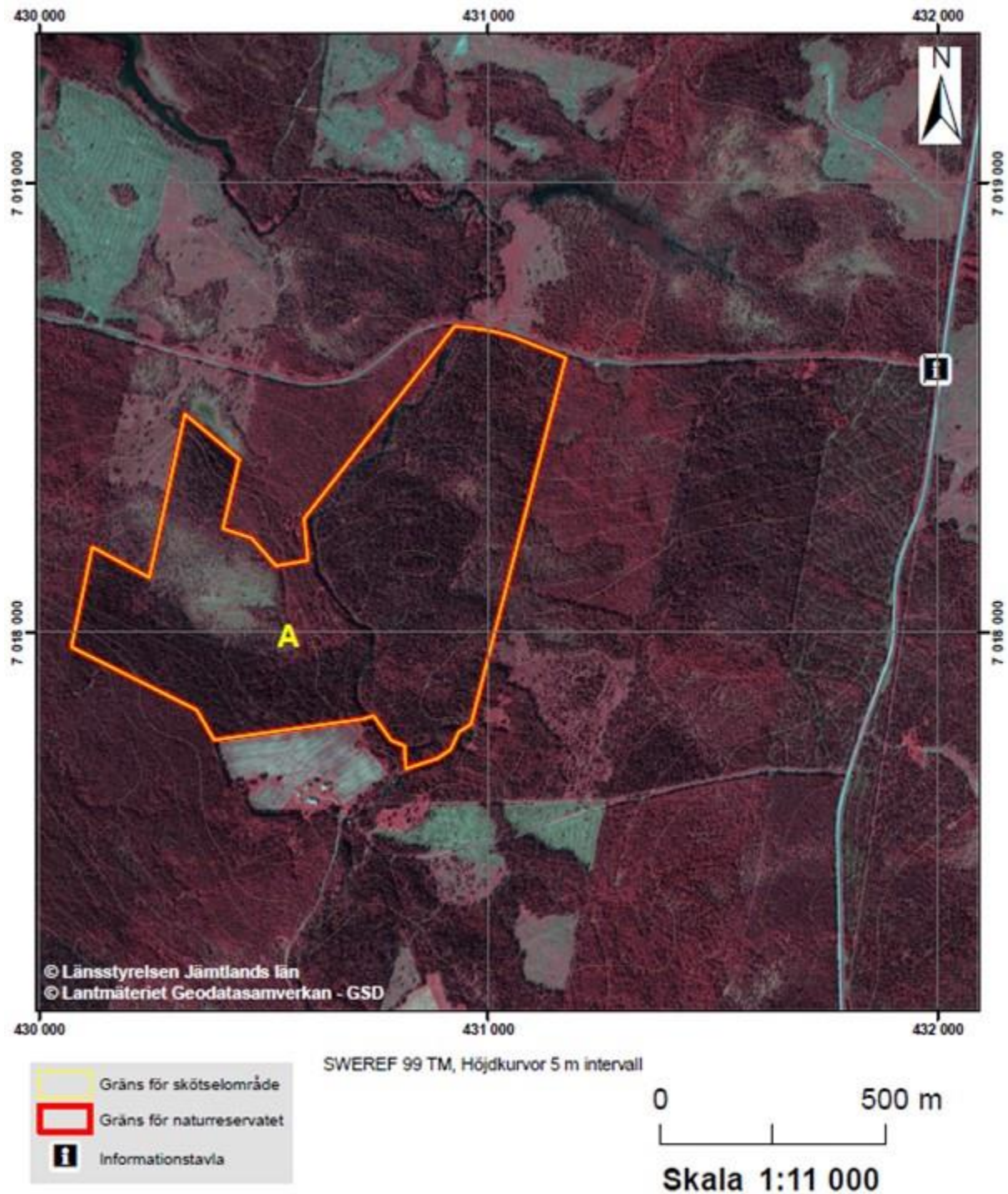
Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsens artdatabas.

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsen naturvärdesinventeringar.

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län

Bilaga 4a. Skötselplankarta naturreservatet Kvarntorpet

Artförteckning naturreservatet Kvarntorpet

I artförteckningen nedan anges naturvårdsarter som hittills registrerats i naturreservatet Kvarntorpet. Naturvårdsarter är enligt ArtDatabanken arter som är extra skyddsvärda, arter som indikerar att ett område har höga naturvärden eller arter som i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Inom begreppen återfinns rödlistade arter, fridlysta arter, nyckelarter, ansvarsarter, typiska arter och signalarter.

Förklaring till kolumnen Kategori:

- Rödlistekategori: VU = sårbar, NT = missgynnad/nära hotad.
- § = Skyddad enligt Artskyddsförordningens (SFS 2007:845) paragrafer 4, 5, 6, 7, 8 eller 9.
- * = Indikatorart för kalkrik mark.
- ÅGP = Ingår i åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper framtagna av ArtDatabanken på uppdrag av Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten.

Förklaring till kolumnen S- E- och P-art:

- S = signalarter som är arter vilka med sin närvaro eller frekvens indikerar att ett område har höga naturvärden (Skogsstyrelsen, 2023).
- E = ekologiska ståndortsindikator som visar på speciella ståndorter som i kombination med andra miljöförhållanden (kriterier) eller andra arter kan visa på höga naturvärden. Enbart förekomst av en "E-art" visar däremot inte alltid på höga naturvärden (Skogsstyrelsen 2020).
- P = prioriterad art i Skogsvårdslagen SKSFS 2014:7. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen. 2014, (Skogsstyrelsens författningssamling) Jönköping: Skogsstyrelsen.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori	S-, E- och P-art
Lavar			
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT	
Smalskaftslav	<i>Chaenotheca gracilentia</i>	VU	
Kavernularia	<i>Hypogymnia hultenii</i>	NT	
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	
Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	NT	
Rödbrun blekspik	<i>Sclerophora coniophaea</i>	NT	
Svampar			
Luddfingersvamp	<i>Allovclavaria purpurea</i>	NT	
Sumpäggs svamp	<i>Bovista paludosa</i>	NT, *	

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori	S-, E- och P-art
Trådticka	<i>Climacocystis boealis</i>		S
Barrviolspindling	<i>Cortinarius harcynicus</i>	NT, *	
Doftskinn	<i>Cystostereum murrayi</i>	NT	
Svavelrisk	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	*	S
Kötticka	<i>Leptoporus mollis/erubescens</i>	NT	
Harticka	<i>Pelloporus leporinus</i>	NT	
Ullticka	<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	NT	
Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	VU	
Granticka	<i>Porodadalea chrysoloma</i>	NT	
Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	NT	
Rosenticka	<i>Rhodofomes roseus</i>	NT	
Blackticka	<i>Steccherinum collabens</i>	VU	
Kärlväxter			
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	*	S
Vispstarr	<i>Carex digitata</i>	*	
Finbräken	<i>Cystopteris montana</i>	*	S
Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	*	S
Trådfräken	<i>Equisetum scirpoides</i>	*	S
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	§	
Ögonpyrola	<i>Moneses uniflora</i>		S
Tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	§	S
Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>		E
Kransrams	<i>Polygonatum verticillatum</i>	*	S
Fåglar			
Lavskrika	<i>Perisoreus infaustus</i>	§	P
Fiskar			
Öring	<i>Salmo trutta</i>		